

RIGSBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 9. november 2011

J.nr.: 323-0001

Indberetning oktober 2011

Politiske forhold

Grundlovsdebat i Inatsisartut

Grønlands Landsting, Inatsisartut, førstebehandlede 6. oktober 2011 to forslag til indledning af en forfatningsforberedende proces.

Formanden for Naalakkersuisut lagde i sit svarnotat op til, at der bør udarbejdes en grundig redegørelse inden en egentlig proces igangsættes. Redegørelsen skal ifølge formanden have til formål at afdække bl.a. målet med en ny forfatning, samt hvilke udfordringer og problemer et sådant arbejde kan give. Formanden vurderede at en sådan redegørelse kan ligge klar ved udgangen af 2012.

Den generelle politiske holdning til processen er, at arbejdet med en ny forfatning er et meget langsigtet arbejde, og at det er et internt anliggende, som Grønland derfor selv sætter tempoet for. Dog lægger man fra Siumuts side vægt på, at arbejdet for mere selvbestemmelse ikke kun er et ansvar, der ligger hos befolkningen i Grønland, men at det er anliggende for hele Riget.

I en kronik i Politiken for 9. oktober 2011 adresserede formanden for Naalakkersuisut, Kuupik Kleist, en række bekymringer vedrørende processen, som var fremsat af lektor Jeppe Strandbjerg (jfr indberetning for september 2011):

- Grønland er midt i en brydningstid med stadig større grad af deltagelse og mulighed for indflydelse i det internationale samfund med de muligheder, der knopskyder i takt med (for eksempel) klimaforandringerne. Tiden er inde til at igangsætte en grundlæggende debat om, hvilke værdier og principper vort land fremover skal kendetegnes ved. Derfor er det vigtigt, at grundlovens beføjelser skal være gennearbejdet, rimelige, retfærdige – men også forståelige.

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqquataa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

Der er behov for debat! Det er dog vigtigt at slå fast, at spørgsmålet om en eventuel løsrivelse fra Danmark slet ikke er aktuelt på nuværende tidspunkt.

Privatisering på den politiske dagsorden

Spørgsmålet om privatisering af selvstyre-ejede virksomheder er atter på dagsordenen i Inatsisartut.

En lang række virksomheder – f.eks Royal Greenland, KNI, Royal Arctic Line, Tele Greenland, Air Greenland og Grønlandsbanken – er helt eller delvist ejet af selvstyret. 13. oktober gennemførtes derfor en redegørelsesdebat i Inatsisartut med afsæt i Naalakkersuisuts redegørelse: [Redegørelse om ejerskabsforhold og udvikling i de helt eller delvist selvstyrejede aktieselskaber](#).¹

Nalakkersuisut lægger i redegørelsen vægt på, at der er tale om en overordnet kursændring på længere sigt. Mens der var bred enighed i tinget om den overordnede målsætning, var der ikke enighed om tidsrammen. Siumut har således gjort sig til talsmand for en hurtig privatisering af bl.a. Royal Greenland under den antagelse, at en privatisering vil betyde bedring af fiskernes vilkår.

Præsentation af Arktisk Strategi

Fra grønlandsk side føler man et betydeligt ejerskab i forhold til rigsfællesskabets arktisk strategi. Ved et velbesøgt arrangement i kulturhuset Katuaq 19. oktober præsenterede formanden for Naalakkersuisut således Arktisk Strategi for den grønlandske offentlighed. Landsstyreformanden sagde under præsentationen:

- Personlig mener jeg, at den Arktiske Strategi er det vigtigste politiske omdrejningspunkt i det hele taget. Vi har selv taget initiativ til, at vi i rigsfællesskabet fik udarbejdet en fælles strategi for Arktis. Det har vi gjort, da vi har fundet det nødvendigt, at understrege overfor omverdenen at udviklingen i Arktis ikke skal ske henover hovedet på den arktiske befolkning. Vi lever her og skal derfor være medspillere frem for at være tilskuere til de strategiske, økonomiske og energimæssige muligheder der bliver tydeligere i takt med klimaforandringerne. Her spiller Grønland en væsentlig rolle set i forhold til vor lands geografiske placering

---

¹

http://inatsisartut.gl/dvd/EM2011/pdf/media/368789/pkt113_em2011_ejerskab_rg_dk.pdf

Erhverv og Økonomi

Velfærden og råstofsektoren

I en [kronik](#)² om råstofprojekter som basis for udvikling af velfærdssamfundet behandler landsstyremedlemmet for erhverv og råstoffer, Ove Karl Berthelsen, behovet for fremadrettede forandringer, hvis Grønland ønsker at få andel i de mulige samfundsgevinster ved udnyttelse af råstofferne. Der peges særligt på behovet for at højne uddannelsesniveaet og tilpasse erhvervsstrukturen, så den afspejler kommende udfordringer, idet det fremhæves, at anvendelse af veluddannet lokal arbejdskraft i råstofindustrien vil være en forudsætning for grønlandsk udbytte.

Julemanden er død

Turismeselskabet Tikilluarit A/S, der siden 2006 har ejet og drevet Santa Claus of Greenland Foundation, blev 11. oktober erklæret konkurs. Konkursen rammer selskabet Nuuk Tourism og den aktivitet, som hidtil er udgået fra Julemandens værksted i Nuuks gamle bydel.

Julemandens postkasse rummede ved konkursen 35.000 ubesvarede breve fra børn i hele verden. Kurator har henvendt sig til såvel Kommuneqarfik Sermersooq som til Selvstyret for at sondere om det offentlige vil påtage sig at overtage julemandens korrespondance. Hverken Selvstyret eller kommunen har imidlertid ønsket at træde til, hvorfor det må forudses, at 35.000 børn endegyldigt vil miste troen på julemanden.

Sociale forhold

Børnetopmøde i Ilulissat

40 udvalgte unge fra hele Grønland deltog i uge 42 i børnetopmødet Nakuusa Youth Forum i Ilulissat.

Børnetopmødet var et element i samarbejdet mellem UNICEF og Grønlands Selvstyre, som indledtes i foråret 2011. Topmødets tema var et bedre børneliv, og mødets slutdokument fokuserer på uddannelse, bedre skole, bedre arbejdsmiljø for børn i skolerne og bedre videreuddannelsesmuligheder. Selvstyrets videnscenter for børn og unge, MIPI, vil udarbejde en rapport og handlingsplan på baggrund af topmødets resultater.

---

²

http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_erhverv/Nyhedsforside/Nyheder_fra_dep_erhverv/2011/10/kronik_velfaerd_raastoffer.aspx

NAKUUSA Youth Forum har modtaget støtte fra Bikubenfonden og Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond.

Med venlig hilsen

Mikaela Engell